

Exp. Avantprojecte de Llei de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament en la Comunitat Valenciana

CONSULTA PRÈVIA SOBRE L'AVANTPROJECTE DE LLEI DE LA GENERALITAT, INTEGRAL DE MESURES CONTRA EL DESPOBLAMENT EN LA COMUNITAT VALENCIANA

D'acord amb l'article 133.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment administratiu comú de les administracions públiques, “Amb caràcter previ a l'elaboració del projecte o avantprojecte de llei o de reglament, se substanciarà una consulta pública, a través del portal web de l'Administració competent en la qual es recaptarà l'opinió dels subjectes i de les organitzacions més representatives potencialment afectats per la futura norma sobre:

- a) Els problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa.
- b) La necessitat i oportunitat de la seua aprovació.
- c) Els objectius de la norma.
- d) Les possibles solucions alternatives reguladores i no reguladores.”

La direcció general de l'Agenda Valenciana Antidespoblament sotmet a consulta prèvia la iniciativa d'un Avantprojecte de Llei integral de mesures contra el despoblament en la Comunitat Valenciana.

Antecedents de la norma

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, en el seu article 19, estableix que la Generalitat impulsarà, en l'àmbit de les seues competències, “un model de desenvolupament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible” i promourà “polítiques d'equilibri territorial entre les zones costaneres i les de l'interior”, la qual cosa deriva del precepte constitucional establert en l'article 139, segons el qual “tots els espanyols tenen els mateixos drets i obligacions en qualsevol part del territori de l'Estat”.

En compliment d'aquest mandat estatutari, el Consell ha desenvolupat accions decidides per a abordar la lluita contra el despoblament en la Comunitat Valenciana, de manera transversal i complementària a aquelles altres actuacions, inversions o desenvolupaments legislatius, impulsats per cada conselleria en els seus respectius àmbits sectorials. Per a reforçar la transversalitat de la lluita contra el despoblament, es va publicar el Decret 58/2017, de 28 d'abril, del Consell, pel qual es creava la Comissió Interdepartamental per a la lluita contra el despoblament dels municipis valencians, norma que va ser modificada posteriorment pel Decret 169/2020, de 30 d'octubre, del

Exp. Avantprojecte de Llei de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament en la Comunitat Valenciana

Consell, d'aprovació del Reglament orgànic i funcional de la Presidència de la Generalitat. Addicionalment, mitjançant el Decret 182/2018, de 10 d'octubre, del Consell, i les modificacions introduïdes pel Decret 89/2021, de 2 de juliol, del Consell, es va regular la línia específica del Fons de cooperació municipal per a la lluita contra el despoblament en els municipis de la Comunitat Valenciana.

Des de 2019, la Generalitat ha reforçat la seua capacitat institucional en la matèria amb la creació d'una direcció general específicament dedicada a impulsar l'Agenda Valenciana Antidespoblament, que es completa, en 2022, amb la creació de la Secretaria autonòmica de cohesió territorial i polítiques contra el despoblament.

La creació de la direcció general coincideix pràcticament en el temps amb la formalització del Conveni entre la Generalitat i la Càtedra universitària Avant, entitat conformada per les cinc universitats públiques valencianes. Un dels primers resultats de la Càtedra Avant ha estat l'elaboració del Pla estratègic valencià antidespoblament, també denominat, "Estratègia Avant 20-30". Aquest document recull el diagnòstic, la participació, els principis i els objectius de la lluita contra el despoblament en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

L'experiència de les actuacions impulsades pel Consell en aquesta matèria, juntament amb aquest pla estratègic, constitueixen la base per a l'elaboració d'un text normatiu, amb el qual es pretén oferir un marc permanent i estructurat, que integre i consolide les polítiques de lluita contra el despoblament en la Comunitat Valenciana, sobre uns principis comuns basats en el consens, la coordinació i la col·laboració entre administracions públiques, especialment amb l'administració local, i la cooperació amb la resta d'institucions, entitats públiques o privades i persones que representen el territori.

A) Problemes que es pretenen solucionar amb aquesta iniciativa.

Els indicadors demogràfics mostren la pèrdua de població, especialment marcada a les comarques d'interior de la Comunitat Valenciana. Aquesta tendència porta aparellada una caiguda de l'activitat econòmica, dificultats en la provisió de serveis públics, falta d'oportunitats per a la joventut i més necessitats d'atenció socio sanitària derivades de l'envelliment, al mateix temps que s'incrementa la concentració poblacional i econòmica en les zones de costa i entorns urbans, ampliant progressivament la bretxa urbà-rural. Tot això, erosiona la cohesió territorial i social, i impacta sobre la qualitat de vida i sobre el benestar en moltes zones del nostre territori.

Exp. Avantprojecte de Llei de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament en la Comunitat Valenciana

El fenomen del despoblament i les tendències demogràfiques associades tenen el seu origen en una combinació complexa de factors històrics, geogràfics, econòmics i polítics. Per tant, les solucions i mesures a adoptar des de la Generalitat han d'abordar aquesta complexitat amb una visió integradora, multisectorial i multidisciplinària, que es recolze en la transversalitat i la bona coordinació de l'acció de govern, dirigida a corregir desequilibris i desigualtats.

B) Necessitat i oportunitat de la seua aprovació.

Es considera necessari recollir en un text normatiu els principis, objectius i mecanismes de coordinació i impuls d'aquelles actuacions necessàries per a atendre les necessitats de les persones, dels municipis i del territori, especialment dirigides a les zones que afronten desequilibris demogràfics.

El despoblament i l'abandó progressiu de les comarques d'interior no sols té efectes socioeconòmics que impliquen aprofundir en el desequilibri entre les zones urbanes costaneres i les rurals d'interior, sinó que redueix la capacitat del territori i del teixit social per a fer front als reptes socioeconòmics, ambientals i climàtics del segle XXI. Entre ells, destaca el desafiament de la mitigació i adaptació al canvi climàtic, i la necessitat de conservar les masses forestals i els recursos naturals. A més, en el context post-pandèmia, resulta encara més necessari millorar les capacitats, el capital humà, natural i tecnològic, per a aprofitar les oportunitats de la digitalització i la transició energètica, reforçar la resiliència sanitària i assistencial, lluitar contra l'exclusió social i crear entorns atractius per a la reindustrialització i la innovació al llarg de tot el territori.

C) Objectius de la norma

Per tant, l'objectiu d'aquesta iniciativa legislativa és garantir, mitjançant rang normatiu de llei, una coordinació efectiva entre les polítiques del Consell, juntament amb l'impuls a accions específiques, que conjuntament permeten garantir la cobertura de prestacions bàsiques, l'accés a serveis públics fonamentals i la igualtat d'oportunitats en tot el territori; així com mesures de discriminació positiva a col·lectius que ho necessiten, mesures per a fomentar la igualtat i la lluita contra la bretxa de gènere, mesures per a evitar l'exclusió social i financera; reforçar les capacitats administratives i financeres, especialment dels municipis més petits, en risc de despoblament; crear entorns que permeten reforçar el teixit econòmic, l'economia social, i diversificar sectors tradicionals i emergents; aprofitar les oportunitats que ofereix la transició verda, la

Exp. Avantprojecte de Llei de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament en la Comunitat Valenciana

digitalització i la innovació tecnològica; i qualssevol altres mesures, actuacions o estratègies que es consideren convenients, així com una previsió de desenvolupament normatiu sobre aquelles accions que puguen complementar aquesta perspectiva, incloent-hi l'avaluació de l'impacte demogràfic i territorial en les polítiques.

En resum, es considera que aquesta llei és l'instrument normatiu més adequat per a la plena efectivitat de la consecució d'aquests objectius, en un marc d'estabilitat, bona col·laboració inter- i intra- administrativa, des de una visió transversal i multisectorial.

D) Possibles solucions alternatives reguladores o no reguladores

L'única alternativa reguladora és una llei, que consolide les actuacions contra el despoblament i garantisca una acció coordinada, transversal, participada i multisectorial, en col·laboració i cooperació entre les administracions públiques, en virtut dels principis de cohesió territorial i justícia social, per a donar ple compliment a l'article 19 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

LA DIRECTORA GENERAL DE L'AGENDA VALENCIANA ANTIDESPOBLAMENT